

КОНСПЕКТ

За докторантски изпит по Християнска философия

1. Понятие за християнска философия.
2. Ранни учения за битието. Йонийска "физическа философия" и елейска "метафизика". Опити за синтез.
3. Учението на софистите – отрицателна равностметка на ранната гръцка мисъл. Учение за благоразумието и правдоподобното съждение.
4. Учението на Сократ. „Методът” на Сократическата беседа. “Демонът” на Сократ.
5. Философията на Платон. Учение за идеите и учение за началата.
6. Философията на Платон. Учение за човека и за държавата.
7. Учението на Аристотел. Метафизиката като "първа философия".
8. Учението на Аристотел. Учение за субстанцията. Богът първодвигател.
9. Старата Стоа. Части на философията. Учение за логоса. Стоическият лектон. Необходимост, съдба, дълг. Стоическата екзегеза.
10. Християнският гнозис и философията в учението на Климент Александрийски.
11. Синергията в учението на св. Григорий Нисийски.
12. Кападокийските отци на Църквата – учение за енергиите, философия на името.
13. Възникване на неоплатонизма. Програмата за синтез на Платон и Аристотел. Принципи на неоплатоническата система. Основни школи.
14. Пътища на богопознанието в ареопагитския корпус. Същност, енергии, идеи.
15. Ареопагитския корпус. Еманация и креация. Божият Ум и светът. „Обръщането” на душата. Богомислие и боговидение.
16. Естественото съзерцание в богословието на преп. Максим Исповедник.
17. Синергията на човека и Бога в учението на преп. Максим Исповедник.
18. Категориално-логическите термини във „Философския трактат” на Симеоновия сборник.
19. Философски елементи в съчиненията на патриарх Фотий – учение за категориите. Бог като чиста действителност.
20. Паламитските спорове. Дискусия за метода. Същност, битие, енергии. Богопознание и боговидение.

Литература

Ambigua: problemi metafisici e teologici su testi di Gregorio di Nazianzo, Dionigi Areopagita, introduzione, traduzione, note e apparati di Claudio Moreschini, Milano: Bompiani, 2003.

Armstrong, A.H., Markus, R.A. *Christian Faith and Greek Philosophy*. N.-Y., 1964.

Bradshaw, D. *Aristotle East and West - Metaphysics and the Division of Christendom*, Cambridge, 2004.

Benakis, L.G. (ed.) *Néoplatonisme et philosophie médiévale: Actes du Colloque international de Corfou, 6-8 octobre 1995*, Turnhout, 1997.

Gersh, S. *From Iamblichus to Eriugena*. Leiden, E.J.Brill, 1978.

Hieromonk Alexander (Golitzin), *Et introibo ad altare Dei. The Mystagogy of Dionysius Areopagita, with Special Reference to its Predecessors in the Eastern Christian Tradition*, Thessaloniki 1994.

Maloney, G.A. *A Theology of "Uncreated Energies"*. - Pere Marquette Lecture in Theology, Marquette University Press, 1978.

Metaphysik und Religion. Zur Signatur des spätantiken Denkens, K.G.Saur, München, 2002.

O'Meara, D. (ed.) *Neoplatonism and Christian Thought*, Norfolk, 1994.

Larshet, J.-C., *La divinization de l'homme selon saint Maxime le Confesseur*, Cerf, Paris, 1996.

Larshet, J.-C., *Saint Maxime le Confesseur (580-662)*, Cerf, Paris, 2003.

Louth, A. *Maximus the Confessor*, Routledge, London, 1996.

«*Rencontres de philosophie médiévale. Die Dionysius-Rezeption im Mittelalter*», Turnhout: Brepols, 2000.

Rist, J., *Platonism and its Christian Heritage*, London: Variorum, 1985.

Rorem, P. *Pseudo-Dionysius. A Commentary on the Texts and an Introduction to their Influence*. New York - Oxford 1993.

Rorem, P. The Doctrinal Concerns of the First Dionysian Scholiast, John of Scythopolis. – in: *Denys l'Aréopagite et sa postérité en orient et occident*. Actes du colloque international, Paris, 21-24 septembre 1994. Éd. Ysabel de Andia. (Collection des Études Augustiniennes. Série Antiquité. 151), Paris 1997, 187-200.

Rorem, P., Lamoreaux, J.C., *John of Scythopolis and the Dionysian Corpus. Annotating the Areopagite*, Oxford: Clarendon Press, 1998.

Schäfer, C. *The Philosophy of Dionysius the Areopagite*, Brill, Leiden, 2006.

Spannungsfeld der Weisheit. Anmerkungen zum Verhältnis von Metaphysik, Religion und Theologie – Metaphysik und Religion, K.G.Saur, München-Leipzig, 2002.

The Cambridge History of Later Greek and Early Medieval Philosophy. Cambridge, 1970.

The Cambridge History of Later Medieval Philosophy, Cambridge, 1984.

- Thunberg, L. *Man and the Cosmos. The Vision of St Maximus the Confessor*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1985.
- Törönen, M. *Unity and Division in the Thought of St. Maximus the Confessor*, Oxford, 2007.
- von Ivanka, E. *Plato Christianus*. Einsiedeln, 1964.
- Wolfson, H.A. *The Philosophy of the Church Fathers*, vol.I, Cambr.Mass., 1956.
- Аристотел, *За душата*, С. 1978.
- Аристотел, *Метафизика*, С. 2000.
- Аристотел, *Съчинения в шест тома. Том. I. Органон, част 1*, С. 2008.
- Архив за средновековна философия и култура*, Свитък 1 - 15, С.,1994-2009.
- Бояджиев, Ц. *Античната философия като феномен на културата*, С. 1994.
- Бояджиев, Ц. *Кръговрат на духа*, С. 1998.
- Бояджиев, Ц. *Неписаното учение на Платон*, С. 1984.
- Григорий Назиански. *Пет богословски слова*. ГАЛ-ИКО, С.,1994.
- Григорий Нисийски, *За душата и възкресението*, ЛИК, С., 2001.
- Диоген Лаерций, *Животът на философите*, С. 1985.
- Елеати*, С. 1996.
- Жан Брюн, *Неоплатонизмът*, С., 2002.
- Жилсон, Ет. Бьонер, Ф. *Християнската философия*. С.,1994.
- Каприев, Г. *Byzantinica minora*. С., 2000.
- Каприев, Г. *Византийската философия*, С., 2001.
- Ксенофонт, *Сократически съчинения*, С. 1985
- Куплетский, М.А. *Неоплатонизм и христианство*, вып.І, Казань, 1881.
- Лосев, А.Ф. Античный космос и современная наука. - *Бытие, имя, космос*. М., 1993.
- Лосев, А.Ф. *История античной эстетики*, т.VIII ч.І, Итоги тысячелетнего развития. М., 1992.
- Лосев, А.Ф. *Очерки античного символизма и мифологии*. М., 1993.
- Лосский, В.Н. *Апофаза и троическое богословие*. - Богословские труды, сб.14, М., 1975, с.95-104.
- Лосский, Вл. Догматическое богословие. - *Богословские труды*, сб.8, 1972, с.131-158.
- Лосский, Вл. Очерк мистического богословия Восточной Церкви. - *Богословские труды*, сб.8, 1972, с.7-128.
- Лурье, В.М. *Византийская философия. Формативный период*, „Ахиѡта“, СПб., 2006.

- Майендорф, Й. *Византийско богословие*, С., 1996.
- Майоров, Г.Г. *Формиране на средновековната философия*. С., 1987.
- Марк Аврелий, *Към себе си*, С. 1986.
- Мейендорф, Й. *Введение в святоотеческое богословие*. Нью-Йорк, 1989.
- Неоплатонизъм и християнство, ч. I .Гръцката традиция III-VIв.*, «ЛИК», С. 2002.
- Неоплатонизъм и християнство, ч. II. Византийската традиция*, «ЛИК», С. 2004.
- Платон, *Диалози*, т. 1-4, С. 1979-1990
- Плотин, *Енеади*, С. 2005.
- Прокъл, *Първооснови на теологията*, С. 1995
- Реале, Дж. Антисери, Дж., *История европейской философии*, т. I, Гречия и Рим, СПб., 2001
- Рикен, Фр. *История на античната философия*, С., ЛИК, 2001
- Св. Дионисий Ареопагит, *За божествените имена*. С., 1996
- Св. Дионисий Ареопагит, *За небесната йерархия. За църковната йерархия*, С., 2001
- Сенека, *Избрани диалози*, С. 1987
- Сенека, *Нравствени писма до Луцилий*, т. 1-2, С. 1994-1996
- Средновековни философи. Част първа*, С. 1994
- Стоици от Старата Стоа*, С. 1995
- Хайнцман, Р. *Философия на Средновековието*, «ЛИК», София 2002.
- Христов, И. *Византийското богословие през XIV в. (Дискурсът за Божествените енергии)*. „Изток-Запад”, С., 2016 г.
- Христов, И. Християнският неоплатонизъм в корпуса на “Ареопагитиките”. - *Неоплатонизъм и християнство. Гръцката традиция III-VIв.*, «ЛИК», С. 2002, с. 129-172.
- Христов, И. Темата за смъртта в учението на св. Максим Исповедник. – *Християнство и култура*, 81 (2013), с. 14-19.
- Христов, И. Синергията в учението на св. Григорий Нисийски. – *Архив за средновековна философия и култура*, Свитък XIX, „Изток-Запад”, С. 2013, с. 80-92.
- Христов, И., Христова, А. Понятийна структура и лингвистична характеристика на категориално-логическите термини във Философския трактат на Симеоновия сборник. – *Български философски преглед*, 3 (2013), с. 15-61.
- Христов, И. Божественото ръководство над ума в синергията на Бога и човека според св. Максим Исповедник. – *Christianitas, Historia, Metaphysica. Изследвания в чест на проф. Калин Янакиев*, Фондация "Комунитас", 2016, с. 71-80.